

el + ppare

MARC VILA

Pere Gimferrer: "El personatge interessant és ell mateix. Passa com amb Borges, l'interessant és la perspectiva amb la qual parla. Tant fa de què parli, mentre parli ell."

a la sala del Consell de Cent de Barcelona, i la seva fonètica, que no vol dir el vocabulari, era del segle XV.

—Un català més après, llegit i culte que espontani, em sembla, a causa, potser, del castellà matern.

—Però sense castellanismes.

—Perquè era culte, no castís ni col·loquial.

—Sí, per això m'agradava, a mi. El que no deia mai eren paraules caigudes en desús o passades de moda, cosa que trobem en els poemes de la Rodoreda. No en recordo cap. Insòlites, sí.

—En la seva oralitat devia intervenir en gran manera la seva condició de sacerdot, no?

—Sí, però és l'únic capellà que parlava d'aquella manera. No n'he conegut cap que parlés com ell. I més

que capellà, el fet de ser jesuïta. Els rectors de poble no parlen com ell. Els jesuïtes, potser sí. I després, el fet d'haver viscut en l'ambient eclesiàstic romà tants anys.

—Li devíeu detectar, suposo, el seu tarannà elitista. Un dia es va queixar, en la conversa feta al marge d'una entrevista, del text d'un capellà filòleg i, de manera despectiva, el titllava de "rector de poble", donant a entendre que un rector de poble no tindrà mai la formació superior adient.

—Hi havia una barreja curiosa. Hi havia, per una banda, un sentit aristocràtic, amb comentaris molt curiosos, sobre la jerarquia eclesiàstica, situada en l'escalafó superior, que no puc reproduir. Ara, el seu sentit elitista i aristocràtic quedava contrastat per una forma d'actuar que en podríem dir d'esquerres, d'esquerres de la seva generació. Recordo que em va explicar que havia demanat d'anar a l'Índia en l'època de Hitler i Stalin perquè pensava que Europa s'enfonsava, però quan va veure que la Gran Bretanya aguantava, va pensar que Europa aguantaria, i finalment es va quedar. Això el situa com un home si no d'esquerres, com ara ho entendríem, com un home progressista d'aquells anys.

—Era molt antifranquista?

—Molt. Recordo cartes seves parlant d'això. Dedicava adjectius molt negatius i sarcàstics al franquisme.

El mot "cursi", per exemple.

—El vau veure mai indignat?

—No. El que el caracteritzava era la ironia.

—Sense canviar d'expressió.

—Amb el to de veu. Tenia molt control de la cara.

El to de veu era una barreja molt estranya de català, italià i cubà.

—Després de Riquer i Batllori, no veieu un buit, salt o trencament?

—Són fills d'una circumstància, d'una conjunció, que no s'ha produït més, dins i fora de la universitat. Hi ha una sèrie de factors polítics, socials, culturals i literaris que no es tornen a donar. Això, amb les diferències que calgui, passa també en castellà. Va de Menéndez Pelayo a Dámaso Alonso, en castellà, i de Milà i Rubió als seus deixebles, Batllori i Riquer, en català. Del 1860 al 1930 hi ha una evolució. Els joves medievalistes Riquer i Batllori i el jove estudiós de Góngora i poeta Dámaso Alonso són força coetanis, i això es trenca amb la guerra. Va ser una cosa que deu durar 70 anys. Tres generacions.

Història **viscuda**

Tres i Quatre ha editat el volum XVIII de l' 'Obra completa' de Miquel Batllori, 'L'Església i la II República espanyola: El cardenal Vidal i Barraquer'. Un treball que se centra en aquest eclesiàstic català que va haver de respondre a les demandes d'una Església que clamava fermesa davant els canvis impulsats pel Govern republicà.

Amb el mateix rigor i generositat de dades a què ens té acostumats el pare Batllori en els seus treballs sobre el món dels Borja o sobre els jesuïtes, sobre el Renaixement o sobre l'americanisme, posem per cas, aquest humanista català, en aquest nou volum de la seua *Obra completa*, a cura d'Eulàlia Duran i de Josep Solervicens, i amb un pròleg d'Hilari Ragner, ens fa viure, i viure de prop, un fragment de la història espanyola francament apassionant i complex. *L'Església i la II República espanyola: El cardenal Vidal i Barraquer* és un volum que s'articula al voltant de la figura d'aquest eclesiàstic català sobre el qual va recaure la difícil tasca de conciliar les pretensions del Govern de la II República i les exigències de l'Església local que, sostinguda per les posicions de Roma, no podia veure amb bons ulls els impulsos de progrés i de modernitat que significava la voluntat republicana de fer de l'espanyol un estat laic.

Miquel Batllori, a més de fer una exhibició de la seua impagable capacitat de treball, tot fent servir els milers de documents de l'Arxiu Vidal i Barraquer, aportà en aquest volum una cosa més: la història –la història que contava allà–, l'havia viscuda. Però, no per això va fer apologia dels "bons" i un atac ferotge als dolents, sinó que, tal com correspon a un historiador de la seua talla, va mantenir el cap fred en molts moments i es va mirar la història allà

narrada com el que era: una successió d'esdeveniments en el temps, de conseqüències terribles de vegades, però, malauradament, gens susceptibles de ser canviats segons la voluntat o els desitjos de l'historiador que s'encarrega de contar-la. Una obvietat com aquesta, en el cas dels treballs del pare Batllori, no ho és tant quan pensem que, de fet, el que es tracta en aquest volum, bàsicament, és la desfeta que va patir la voluntat conciliadora de Vidal i Barraquer. La seua missió de pont entre l'Església espanyola –les jerarquies, generalment poc o gens proclius als canvis–, l'Església vaticana i el Govern de la II República va ser, no cal ni dir-ho, certament compromesa i difícil.

Les posicions de totes les parts, a la fi, anaren radicalitzant-se, i això, que en qualsevol cas fa impossible l'arribada a un acord qualsevol –i encara menys a un de satisfactori–, va fer que Vidal i Barraquer hagués d'abandonar Catalunya, el 1936, per tal de fugir als escamots dels anarquistes de la FAI, que el volien afusellar. Però també hem de tenir en compte que, tot i la posició integradora seua, el 1939, després de la victòria del general rebel Franco, Vidal hagué de continuar exiliat a Suïssa, atès que s'havia negat a signar la carta col·lectiva de l'episcopat espanyol, promoguda per Gomà, on la més alta jerarquia eclesiàstica de l'estat es mostrava partidària i entusiasta del bàndol franquista. Establir un estat amb una clara separació dels àmbits eclesiàstics i dels

Biblioteca y despacho dra.

Biblioteca - Sala de lectura